

SVOBODNA SLOVENIJA

Año (Leto) XIV. (9)
No. (Štev.) 36.

“ESLOVENIA LIBRE”

BUENOS AIRES,
5. SEPTEMBRA (SETIEMBRE) 1957

L'enfant terrible

Ime Milovana Djilasa se je zadnja leta po svetovnem tisku velikokrat imenovalo. Postal je zanimiv od trenutka, ko je pričel javno kazati svoje nezadovoljstvo z razmerami v jugoslovanski komunistični stranki. Zahodni svet se zanima zanj prav zato, ker je on eden od tistih redkih komunistov, ki so upali javno povedati, da v vrhovih komunistične oligarhije ni vse tako lepo, kakor bi si kdo mislil. Ponokod delajo že napačne sklepe, da je jugoslovanska komunistična stranka pred razsulom. Kako naj sodimo o Djilasovem slučaju?

Djilas je komunist. Tega ni še nikdar zanikal. Že v jugoslovanskih ječah pred vojno se je izvežbal v fanatične komuniste. Med vojno je bil na terenu. Skupno z Mošo Pijadom je vodil partizanske skupine v svoji ožji domovini, Črni gori. Verodostojne priče vedo povedati, da je bil eden najkrvoločnejših trinogov, ki je lastnoročno klal svoje rojake. Po doseženi "osvoboditvi" je začel vladati. Bil je skupaj s Titom, Kardeljem, Kidričem, Rankovičem, Pijado in še nekaterimi drugimi član možganskega trupa, ki je vodil usodo Jugoslavije. Spadal je med privilegirance, ki so jim nove razmere prinesle slavo, udobje in neomejeno oblast nad narodom.

Djilas je tudi pisatelj. Svoje pisateljske darove in pesniško nadarjenost je porabil za širjenje komunistične ideje in za slavo prvakom svetovne rdeče revolucije. Leta 1942 je n. pr. v Borbi napisal tale slavošpev: "Stalin je ideja, duh in vest milijonov skromnih ljudi, ki se bore za boljše življenje... Lenin in Stalin sta omogočila, da ima človek kaj od življenja. Ona sta ustvarila milino pomladi, ona dajeta vonj cvetju, melodije ptičkom in dušo človeku. Ona sta naredila, da sonce veselo sije človeštvu". Kot zastopnik Titov na Vseslovenskem kongresu je izjavil: "Med vojno je jugoslovanski narod pod Titovim vodstvom, zvezal svojo usodo s sovjetsko Rusijo na življenje in smrt".

Ko je nastal spor med Titom in Stalinom in prelom z Moskvo in Kominformom, je Djilas kot ideolog stranke glasno ponavljal za Titom, da med obema strankama ni nikakih ideoloških razlik, ampak le osebna nasprotja in različni taktični vidiki. Povdarjal je, da je jugoslovanska komunistična stranka tista, ki je ostala zvesta Marksovemu in Leninovim idejam in da se je ruski komunizem po krivdi Stalina izmislil v birokratično in dekadentno državo, ki hoče svoje zmotne in zastarele ideje vsiliti svojim podložnim državam. Vendar nobena izmed Djilasovih besed ni bila nasprotna osnovnim načelom komunizma.

Dotlej zasluži Djilas samo označbo fanatičnega in pravovernega komunista. Leta 1952 je na kongresu jugosl. kom. stranke padla beseda demokracija. Nihče, najmanj pa Tito, Kardelj in Rankovič, ni vzel te besede zares. Pomenila bi konec komunizma v Jugoslaviji. Djilas pa je vrtal v tej smeri naprej in skušal dobiti formulo, kako združiti pravoverno komunistično doktrino z načeli prave demokracije.

O tej stvari je Djilas leta 1953 začel pisati v beograjski Borbi vrsto člankov z namenom, da bi rešil jugoslovansko komunistično revolucijo birokracije in napak, ki so se vrinile v stranko in državno upravo, kar je mogoče popraviti samo z uvedbo demokratične svobode in mejah socializma in med socialističnimi vrstami. Dve stranki torej, ena birokratična in strogo pokorna vodstvu, ki sedaj vlada, ena pa demokratična, ki bi smela kričati, kritizirati in oponirati. Obe pa brezpogojno komunistični. Na to nevarno pot vladajoča klika seveda ni upala iti, dobro vedo, da bi prve volitve pometle z birokrati in da bi bilo treba kmalu najti novo demokratično stranko, ki bi pri novih volitvah prav isto naredila s prejšnjo opozicijsko stranko. To bi pomenilo zvođenitev komunizma v nekaj letih. Djilasu so preprečili pisanje v domačih listih in ga degradirali kot sovražnika ljudske republike. On pa ni miroval. Ko so se v zahodnem svetu pojavili neki intervjuji Djilasovi, v katerih zagovarja iste nazore, je moral pred sodišče, ki mu je prisodilo poldruge leto ječe, a je bil pogojno puščen na svobodo.

HRUŠČEV IN ŽUKOV

Sovjetski mogotci v Kremlju so začeli po vsem svetu z doslej največjo propagandno vojno, ki je posledica notranjih in zunanjih težav, v katere je ZSSR zašla po Stalinovi smrti.

To novo sovjetsko propagandno strategijo, ki je postala očitna z nedavnimi političnimi, vojaškimi in gospodarskimi ukrepi v ZSSR, je zasnoval in razvil osebno Nikita Hruščev, šef sovjetske KP. Hruščev, ki se bori za vrhovno oblast v Kremlju, ki pa tuji stoji pred visokimi notranje-političnimi in gospodarskimi zaprekami, se je odločil za strategijo poniževanja in s tem nadvladanja komunističnih nasprotnikov, znotraj in zunaj ZSSR.

Do tega zaključka so prišli zapadni opazovalci po tehtni proučitvi nedavnih političnih, vojaških in gospodarskih ukrepov Kremlja in njegove taktike.

ZSSR se je doslej posluževala nacionalističnih čustev in pomanjkanja izkušnje vodij nerazvitih držav, kjer je predržno izkoriščala sebi v prid nesigurne razmere. Načelo te propagande je bilo: obljuba nebes, toda medtem žetev na zemlji.

Na podlagi nove propagandne strategije pa je ZSSR pripravljena obljubiti kar koli, da bi tako izgledala kot nezainteresiran prijatelj potlačeni, ki je pripravljen z njimi deliti svojo skorjo kruha. To je ozadje velikih moskovskih ponudb za pomoč, ki so večje, kakor jih more vzdržati še tako močno sovjetsko gospodarstvo.

Sovjetska propaganda na podlagi nove strategije napada na vseh področjih istočasno.

Na političnem področju je usmerjena na Srednji Vzhod, kjer si sovjeti zaradi tamkajšnjih razmer največ obetajo. Istočasno so svojo propagando usmerili tudi na Srednjo Evropo, t. j. Zahodno Nemčijo ter na strateško področje Baltika, čeprav je ta smer propagande bolj zakamufilirana, zlasti kar tiče poskusov neutralizacije baltskega področja.

Na vojaškem področju je sovjetska propaganda usmerjena na Sredozemlje,

Živeč v revščini in pozabi je Djilas premeleval svoj problem socialistično komunistične demokracije naprej. Ko je prišlo do revolucije na Madžarskem, se je zopet oglasil v listu "New Leader" in pozdravil revolucijo kot edino sredstvo, ki more streti komunistično birokracijo in privedi do rdeče demokracije.

Kot nepopoljšljiv upornik je sedaj moral v ječo, da odesdi poldruge leto, ki mu je bilo naloženo pogojno. V ječi pa je napisal in iztihotapil v inozemstvo svojo novo knjigo, ki je pred nedavnim izšla: "The New Class" (Novi razred). Knjiga po poročilu ameriškega tiska razgalja komunizem in dokazuje, da zaradi napak, ki jih je komunizem delal, ne more priti do svetovne komunistične revolucije. V Beogradu so presenečeni in togotni. Rusi se jeze, ker pove v knjigi resnico o pomoru v Katynu, zahodni svet je pa vesel, da je Djilas tako brezobzirno demaskiral klike, ki tako kruto in brezvestno izkorišča delavski razred.

K temu zanimivemu slučaju le nekaj opomb. Djilas do danes še ni rekel, da ni komunist. Hoče le nekatere reforme v komunistični stranki, ki bi jo vrnila na pravo pot, to se pravi v komunizem, ki bi bil prost napak in zmožen izvesti svetovno revolucijo. Zaradi svojih idej, ki niso nasprotne komunistični doktrini, ampak le taktiki vladajočih komunističnih veljakov, sedi Djilas v ječi. Dovolj jasn znak, da se ne v svetovnem komunizmu, ne v jugoslovanskem, zaradi Djilasovih hudih lekcij ne bo nič spremenilo. Po vsej verjetnosti ima Djilasov slučaj svoj začetek v hišnem prepriju med veljaki jugoslov. kom. stranke, ki ne bodo mnogim znani. Djilas je bil kot nevzgojen in uporen otrok poslan v kot in klečat.

Ljudi v domovini in nas zunaj bi pa bolj kot tragedija v Katynu, ki jo svet že do dobra pozna, zanimalo, če bi bil Djilas kaj več napisal o naših domačih Katynih po Sloveniji, Hrvaški, Srbiji in Črni gori, ki jih svet skoro noče videti in pri katerih je Djilas aktivno sedeloval, deloma kot klavec, deloma pa kot član zločinske skupine, ki je te pokolje ukazala.

kjer skuša ustvariti močan pritisk na sredozemske države s prisotnostjo rdeče mornarice v tamkajšnjih vodah. Skrivnostni premiki sovjetskih križark, rušilcev in predvsem podmornic imajo ta namen.

Sem spada tudi nedavna objava iz Moskve, da so v ZSSR uspešno izpustili v zrak medcelinsko balistično raketo, dana po radiju prav v odločilnih trenutkih razorožitvene konference v Londonu.

Na gospodarskem področju je sovjetska propaganda usmerjena v prepričevanje majhnih, neopredeljenih in zaostalih narodov in tistih, ki so kakor koli sovražno razpoloženi napram Zapadu, da je ZSSR pripravljena jim priskočiti na pomoč bodisi z denarnim bodisi s proizvodni, skoro brez pogojev. Ta propaganda je ena najnevarnejših, v katero se je spustila ZSSR, tako za Zapad kakor za njo samo.

Hruščev je v propagandnem oziru vrgel vse svoje karte na mizo, v želji, da bi dokazal svojo superiornost nad stalinisti, ki jih je pognal iz vlade, in nad Malenkovom, ki je bil njegov najnevarnejši tekmeč.

Glavni namen te propagande pa je, po mišljenju zapadnih opazovalcev, želja Hruščeva, da bi odvrnil pozornost sovjetskega prebivalstva od notranjih gospodarskih težav, katerih veličina se odraža v veliki industrijski reorganizaciji, ki jo je zapovedal v letošnjem poletju.

ZSSR nima možnosti deliti prosto gospodarsko pomoč na veliko, kakor to dela USA. Nedavno se je Hruščev pritoževal komunističnim vodjem satelitskih držav, da rdeča Kitajska že danes prehuje črpa Sovjetsko zvezo.

Medtem pa rdeča armada vse to opazuje in čaka na rezultate. V slučaju, da se bodo Hruščevu veliki propagandni

načrti izjalovili, je njegov padec neizbežen. Na rdeči prestol čaka maršal Žukov, danes obrambni minister ZSSR in medvojni prijatelj Eisenhowerja. Drugi nevarni maršal Hruščevu je Konjev, danes namestnik Žužova, ki poleg tega zaseda še več drugih visokih vojaških položajev.

Rdeča armada postaja iz dneva v dan močnejša sila v sovjetskih političnih, gospodarskih in socialnih zadevah. Nezadovoljstvo rdeče armade z Malenkovom, ker je hotel dati prednost lahki industriji pred težko, ki jo potrebuje vojska, je bil vzrok padca tega Stalinovega naslednika, ki so ga nadomestili s Hruščevom, Žukov in Konjev pa se na svoji strani borita za nasledstvo v Kremlju. Dvig Žukova na položaj obrambnega ministra in na visok položaj v KP je dokaz, da ZSSR znova hitro postaja vojaška diktatura. Posamezne sovjetske vohovske organizacije, ki jih je prej vodila vrsta vladnih uradov, so danes strnjene v eno veleorganizacijo pod vodstvom rdeče armade, ki ji poveljuje Žukov.

Nagibanje moči v ZSSR na rdečo armado predstavlja za Zapad veliko nevarnost. Pričakovati je, po mnenju zapadnih strokovnjakov, pojačanja oboroževanja v ZSSR in pripravljenost sovjetskega vodstva na to, da bi svoje politične ambicije poskušalo izvesti s pomočjo rdeče armade.

Zgodovina dokazuje, da je dvigu vojaške klike na oblast v kateri koli državi sledil oborožen spopad. Paraliza londonske razorožitvene konference in cinično zavračanje zapadnih predlogov dokazuje, da se danes nahajamo pred takim dejstvom. Zaradi krvave preteklosti sovjetskih veljakov, najsi bo Hruščeva ali Žukova ali Konjeva, Zapad že zdavnaj ne bi smel postopati z njimi kot s častnimi možmi.

IZ TEDNA V TEDEN

V USA so izvedli 15. hidrogenski poskus v letošnji sezoni. Vojaštvo, ki se je udeležilo poskusa, je bilo udarcu hidrogenske eksplozije povsem izpostavljeno ter je nekaj ur po eksploziji iz jarkov napadlo navideznega sovražnika na okuženem prostoru. Prav tako so preiskusili različne nove rakete s hidrogenskim nabojem, z mrzlično naglico pa izdelujejo načrte za medcelinsko balistično raketo na atomski pogon, s čemer bodo prekosili sovjetce, ki so pred dobrim tednom objavili uspešno izveden poskus take rakete na gorilni pogon.

Londonska razorožitvena konferenca se, kakor vse kaže, bliža k žalostnemu koncu. Zapadni zavezniki so predložili Sovjetski zvezi nove še ugodnejše predloge za postopek razorožitve, toda delegat Zorin je predloge odbil takoj, ne da bi jih proučil. Smatrajo, da nameravajo zapadne sile napraviti še en korak in postaviti ZSSR pred končno odločitev: ali da zapusti konferenco in se razgali pred svetom kot država, ki razorožitve noče, ali pa da se vsaj delno prilagodi tudi željam Zapada in kloni pred svetovnim javnim mnenjem.

V rdeči Kitajski Maocetung pripravljajo velike čistke v vrstah KP in med komunističnimi nasprotniki. Pred meseci je Maocetung s spretno propagando uspal svoje nasprotnike, ko jim je dovolil kritizirati režim in razmere v državi, potem pa jih je dal pogloma zapirati

ter sedaj pripravljajo procese proti "protikomunističnim in protisocialističnim buržuazjskim desničarjem, ki smo jih odkrili med našo propagandno kampanjo."

Žena bivšega USA predsednika Roosevelta je z letalom odpotovala na obisk v ZSSR. Od tam namerava odleteti tudi v rdečo Kitajsko, "ker hoče kot častnikarka proučiti položaj v obeh državah in upa, da bo mogla govoriti z vrhovnimi vladnimi osebami."

Bulganin in Hruščev sta po poročilih zapadnih agencij sklicala konferenco vodij satelitskih držav. Trenutno sta na počitnicah na Krimu ter se bosta tam sestala z njimi. Glavni namen konference naj bi bil odpraviti zadnje razlike med komunističnimi skupinami v posameznih satelitih.

Komunisti so v Zahodni Nemčiji napeli vse sile, da bi 15. septembra preko socialistov na volitvah zrušili Adenauerja. V vzhodnem Berlinu so organizirali svoj glavni stan, od koder pošiljajo na tisoče pisem v Zahodno Nemčijo proti krščanskim demokratom. Moskva je poslala velike vsote denarja v Vzhodni Berlin za propagando proti Adenauerju.

Del sovjetske vojne mornarice, ki je priplul iz Baltika skozi Gibraltar v Sredozemlje, bo obiskal Jugoslavijo, prav tako pa se bo ustavil tudi v Albaniji, kjer ima ZSSR veliko podmorniško oporišče.

Zahodni Nemci bodo volili

Štirinajst strank se bo pomerilo v Zahodni Nemčiji na splošnih volitvah 15. septembra t. l. Poleg Krščansko demokratske stranke in krščanskih socialistov, pod vodstvom Adenauerja ter social-demokratov pod vodstvom Ollenhauerja, ki zavzemata v parlamentu 85 odst. sedežev, so objavile svoje kandidate še naslednje stranke: Liberalni demokrati (FDP), nemška ljudska liberalna stranka (DP/FVP), blok Nemški kruh in begunci (GB/BHE), nemška skupnost (DG), stranka srednjih slojev (UDM), federalna unija (FU), stranka nemškega rajha (DRP) in nemška federacija (BDD), poleg tega pa še skrajno desničarsko gibanje "dobrih Nemcev" in patriotska unija ter volilno gibanje danske monarhije Schleswig-Süd (SSW).

Okoli 30 milijonov volilcev, polovica od teh ženskih, bo volilo 494 poslancev. V Zahodnem Berlinu ne bodo volili, bo pa bivša prestolnica rajha poslala v parlament 22 predstavnikov z enim samim posvetovalnim glasom.

MOLOTOV PONIŽAN

Hruščev si je privoščil enega doslej največjih ciničnih ponižanj svojih nasprotnikov, ko je poslal Molotova za sovjetskega veleposlanika v glavno mesto Mongolije Ulan Bator. To veleposlanništvo je najrevnejše in najbolj zakonito na sovjetskem diplomatskem seznamu. Vso ironijo je Hruščev pokazal nad Molotovom tudi s tem, ker mu je pripravil kot enega prvih njegovih javnih nastopov v mongolski prestolnici sprejem jugoslo-

LA REALIDAD ARGENTINA

La prensa Argentina dió amplia información a las exposiciones hechas en la Casa de Gobierno por el presidente de la Nación y los ministros de hacienda y de comercio e industria sobre el estado económico y financiero del país.

El presidente de la Nación hizo un resumen muy claro de cuanto había sido expuesto y dió a conocer juicios y previsiones sobre el porvenir del país. Reconoció la gravedad e insistió sobre algunos factores que concurren a dificultar la vida económica. En primer término, los constantes aumentos de salarios no equilibrados con el aumento de la producción. "Los obreros — dijo — están profundamente engañados, profundamente equivocados. Tengo la plena convicción de que si en este país todos los dirigentes políticos hubieran dicho la verdad al pueblo, destruyendo todos esos "slogans": de nacionalismos, de oligarquía, de estatismo, etcétera, y hubieran hablado explicando cuál es el camino correcto que debe seguir el país para elevar el nivel de vida de la población, estoy seguro que los obreros, que han demostrado muchas veces su sensibilidad y su patriotismo, hubieran comprendido".

A estas sinceras palabras del presidente de la Nación "La Prensa" de Buenos Aires agrega siguiente comprobación:

"Es de reconocer en estos expositores de la situación económica argentina la limpieza del lenguaje y el valor moral para decir cosas que de ordinario desagradan, porque hieren un amor propio sin justificación ante la crisis que nos ha deparado la infausta dictadura demagógica. Gobernar no es adular. Antes al contrario, gobernar es ilustrar diciendo la verdad y señalando el bueno y único camino a seguir".

ARGENTINSKA STVARNOST

Argentinsko časopisje je podrobno poročalo o govorih predsednika republike ter ministrov za finance in za trgovino ter industrijo, ki so jih prejšnji teden imeli v vladni palači o gospodarskem in finančnem položaju države.

Predsednik republike je izvajanja na tem sestanku strnil v zgoščen povzetek vseh ugotovitev glede bodočnosti države. Priznal je resnost položaja ter je vztrajal pri svoji trditvi, da gotovi činitelji otežujejo gospodarsko življenje. V prvi vrsti neprestano zviševanje plač, ki ni v nobenem ravnovesju z zvišanjem proizvodnje. "Delavci so v veliki zmoti in prevari", je naglašal predsednik. "Popolnoma sem prepričan, da bi delavstvo, ki je tolikokrat pokazalo svojo občutljivost in svojo rodoljubje, razumelo položaj, če bi bili v tej deželi vsi politični funkcionarji ljudstvu govorili resnico, ter razbijali razne krilatice o nacionalizmu, oligarhiji, estatizmu itd. ter ljudstvu pojasnjevali katera je prava pot, ki jo je treba hoditi, da bi prišli do zvišanja življenske ravni."

Tem odkritim besedam predsednika republike buenosaireska "La Prensa" dodaja naslednjo svojo ugotovitev:

"V poročilih o gospodarskem položaju Argentine je treba priznati odkritosrčnost in čistost jezika ter moralno vrednost, da so povedali to, kar navadno ni prijetno, ker ranja lastno ljubezen brez opravičila pred krizo, ki nam jo je pripravila nesrečna demagoška diktatura. Vladanje ni hvalisanje in prilizovanje. Prej nasprotno. Vladati se pravi govoriti in pojasnjevati resnico ter kazati edino pot, ki jo je treba slediti".

vanskega rdečega diktatorja Tita, ki ga je Molotov hotel uničiti po prelomu s kominformom l. 1948. Tito bo obiskal Mongolijo v prihodnjih mesecih. Sedaj gosti mongolskega predsednika Cenedala v Beogradu.

Istočasno je Hruščev "imenoval" odstavljene zunanjega ministra Šepilova za učitelja v nekem gospodarskem inštitutu na Daljnem Vzhodu.

**Naročajte in širite
Svobodno Slovenijo**

Pred Gallusovim koncertom

V nedeljo, 15. septembra bo imel Slov. pevski zbor Gallus zopet koncert. Zanj je med rojaki veliko zanimanje. V zvezi s tem koncertom je imel urednik Svobodne Slovenije s pevovodjem Gallusa g. dr. Julijem naslednji razgovor:

V.: Imamo vtis, da je za letošnji "Gallusov" koncert večje zanimanje, kot prejšnja leta. Ali bi nam lahko povedal, kaj je po Tvojem mnenju temu vzrok?

O.: Razloga za to sta lahko dva. — Čim večji je časovni razmah, ki nas loči od dneva naše ločitve od doma, tem večja je želja po vsem našem domačem, zlasti po vsem lepem. Naša pesem je in bo ostala v srcu slehernega našega človeka najljubša vez z domom. Zato vsaka prireditev naših organizacij privabi več obiskovalcev, če je v programu uvrščeno tudi petje. Torej ni nič izrednega, če je za prireditev, ki obeta samo petje, zanimanje toliko večje.

Drugi razlog pa vidim v zboru samem. V kratkem bo poteklo devet let, kar "Gallus" dela. Neumorno, poln idealizma in žrtev, vztraja v svojem delu kljub težavam, ki se mnogokrat pojavljajo, v polni zavesti važnosti in pomembnosti takega dela. Pogled nazaj na delo devetih let kaže lepo vrsto samostojnih koncertov (povprečno vsaj dva na leto), pa še skoro neugotovljivo število nastopov na prireditvah naših organizacij, pri verskih prireditvah itd. Če pristejemo še mnoge slovenske radijske oddaje, založbo treh plošč in, ne na zadnjem mestu, vse koncerte pred izbirno tujo publiko (trikrat v Cervantesu, dvakrat v Smartu, v Cordobi, božična koncerta na Trgu San Martin itd.), za katere nas marsikatera druga narodnost zavida, mora pač vsakdo dati priznanje vsem pevkom in pevcom, ki žrtvujejo stotine in stotine ur svojega prostega časa in počitka za skrivno delo pri pevske vajah. Če potemtakem koncert "Gallusa" vzbudi zanimanje, mislim, da ne pretiravam, če trdim, da s tem rojaki hočejo dati vidno priznanje zboru za vse opravljeno delo in hkrati vzpodbudo, da vztraja na svoji poti.

V.: Pod kakšnimi vidiki si sestavljal letošnji koncertni program?

O.: Pri sestavljanju programov za našo publiko me vodijo vsa leta isti nagibi. Zavedam se, da kulturno delo v tujini mora temeljiti na drugačnih osnovah kot doma. Pretrgana vez z domovino terja od našega kulturnega dela vpoštevane dveh vidikov: ne pozabiti tega, kar smo prinesli s seboj, pa tudi ne prezreti tega, kar nastaja doma v naši odsotnosti. Napačno bi torej bilo, če bi kot pevovodja dajal na programe samo tiste pesmi, ki jih naša publika pozna še od doma (čeprav ji prav nič ne zamerim, če jih rada posluša. Tudi jaz jih vedno rad slišim). Prav tako pa bi ne bilo prav, če bi pozabljali pri sestavljanju programov na tisto, kar je bilo in nudilo poslušalcem le to, česar še ne poznajo. Pametna vzporeditev enega in drugega se mi zdi najprimernejša, pa

čeprav mnogi ne delijo z menoj tega mnenja.

Naj torej odgovorim na vprašanje: Tudi letošnji koncertni program je sestavljen tako, da bo vsakemu nudil nekaj. V prvem delu slovenska umetna pesem (Foerster, Adamič, Jereb, Mirk in Lipar), v drugem pa narodna. Mislim, da bodo poslušalci s programom zadovoljni.

V.: Omenil si koncerte pred tujo publiko. Slišali smo, da ima zbor spet enega pred seboj.

O.: Da, res je. Teden dni pred koncertom za rojake poje zbor pred izključno argentinsko publiko na neki interni prireditvi. Bili smo povabljeni, sklenili dogovor in stojimo pred koncertom. Program je seveda popolnoma drugačen kot za koncert 15. t. m. Slovenski in tuji avtorji, teksti pa v slovenščini, katelijanščini, nemščini, italijanščini in latinščini. — Mislim, da ni treba posebej omenjati, da imamo dela in skribe čez glavo, če pripravljamo za prihodnje dni kar dva koncertna programa hkrati.

V.: Kaj pa morala v zboru?

O.: Hvaležen sem za to vprašanje, ker mi daje možnost, da tudi ob tej priložnosti pohvalim ogromno voljo in veselje do dela v zboru, ki ju kažejo peveci. Res zaslužijo priznanje. Morda ni vedno vse tako, kot bi moralo biti, pa si treba vpoštevati nebroj težav, s katerimi se mora vsak boriti, da lahko vztraja. Škoda le, da marsikateri dober pevec stoji ob strani, čeprav bi lahko mnogo pripomogel k še večjemu in lepšemu uveljavljanju naše pesmi v tujini. Zato pa tem večje priznanje vsem, ki vztrajajo.

V.: V programu smo opazili prijetno presenečenje: nastopil bo tudi mladinski zbor. Nam lahko o njem kaj več poveš?

O.: Dolgoletna želja, da bi z ustanovitvijo mladinskega zbora dali naši mladini možnost za sistematičen pouk petja, se je letos končno le uresničila. Nikakor ne mislim odrekati pomena šolskih zborov, ki vrše važno vlogo med našimi najmlajšimi in prav je, da v svojem delu nadaljujejo. Tudi jim želimo veliko uspehov. Čim več bodo naši otroci prepevali, tem lažje jim bo čutili slovensko v tujini. "Gallus" z ustanovitvijo mladinskega zbora nima namena ovirati dela že obstoječih mladinskih zborov, želi le nuditi možnost sistematičnega pouka petja vsem, ki si tega žele. Delo v Gallusovem mladinskem zboru ni predvsem v petju, ampak več v teoretičnem pevskem pouku. Dobri trije meseci so komaj, kar so se mali slavčki predstavili k preskušnji in nato začeli z delom. Ker je pouk predvsem teoretičen, pač ne sme nihče na tem prvem nastopu pričakovati kaj posebnega od njih. Če smo jih uvrstili v koncertni program, smo to storili le zato, da jim veselje do dela v mladinskem zboru pomnožimo, saj je tudi za nje to žrtev. Z zadovoljstvom ugotavljam, da imamo med otroci mnogo dobrih pevcev, ki z veseljem hodijo v pevsko šolo in kažejo do dela ve-

liko zanimanje. Rezultat dela se bo seveda pokazal šele s časom. Upam, da bo naša publika pravilno tolmačila nastop naših naraščajnikov in prepričan sem, da bo bodočnost dokazala, da je vredno žrtvovati čas za tako delo. Zasluzijo seveda posebno priznanje tudi starši, ki pri naših prizadevanjih spremljajo svoj delež s tem, da otroke spremljajo v pevsko šolo in skrbe, da redno prihajajo.

V.: In načrti za bodočnost?

O.: Teh pa pri nas nikdar ne zmanjka. Morda jih je včasih preveč za našo zmogljivost. Vendar pa imamo vsaj za prihodnje leto eno važno stvar pred seboj: desetletnico zborovega dela. Verjetno bo za to priložnost zbor pripravil več prireditev, toda poudarek bo moral biti na slavnostnem koncertu v proslavo desetletnice. Zdi se mi, da bi se dal prav poseben poudarek pomembnosti te-

Ukinitev nacionalnih odsekov v Odboru za svobodno Evropo

V Odboru na svobodno Evropo preurejajo tiskovni odsek. Zaradi te prenosne so ukinili vse doseadanje nacionalne odseke in s tem tudi ustavili vsa glasila v nacionalnih jezikih. Tako so bile ukinjene tudi slovenska, hrvatska in srbska izdaja "Pregleda", ki ga je v začetku več let urejal dr. Miha Krek, v zadnjih letih pa dr. Lojze Kuhar.

Te dni smo dobili v roke zadnje številko "Pregleda". Uredništvo se v "Uvodniku" od kraljev med drugim poslavja z naslednjo ugotovitvijo.

"Vseh sedem let izhajanja "Pregleda" smo se trudili ostati verni svojemu geslu "pisati resnico". Mnogokrat je bilo težko izbrati iz nekomunističnih in komunističnih virov tisto, kar je imelo več kakor samo trenutno vrednost in kar je — vsaj po našem mnenju kolikor toliko objektivno slikalo položaj in trpljenje narodov v Jugoslaviji. Napadali so nas redki. Navadno so bili to ljudje, ki niso prenesli resnice. Odgovarjali jim nismo. V našem delu in smeri so nas bodrila neštehta zahvalna in pohvalna pisma, ki smo jih ves čas do zadnjega prejeli, in dejstvo, da so mnogi časopisi naše stvari ponatiskovali".

Jasno je, da se nismo vedno strinjali s tem, kar smo objavljali. Zato smo vedno navedli vir in po možnosti tudi oceno vira. Spriči okolnosti, pod katerimi smo delali, se zavedamo, da smo po svojih najboljših močeh služili protikomunistični borbi, odkrivali komunizem kot socialno in gospodarsko zlo ter opisovali trpljenje, nade in razočaranja naroda, iz katerega smo izšli".

Svoja izvajanja pa zaključil z željo:

"Ob sklepu želimo vsem našim naročnikom in bralcem, da bi dočakali dan, ko bo naša domovina svobodna. Ko bodo vsi spoznali resnico, bo tudi naša domovina resnica osvobodila".

Ko se obema urednikoma slovenskega Pregleda Odbora za svobodno Evropo iskreno zahvaljujemo za veliko požrtvovalno in nesebično delo, ki sta ga vlagala

ga jubileja, če bi se ob desetletnici predstavili na koncertnem odru vsi, ki so kdajkoli v teh desetih letih sodelovali v zboru. Bila bi to gotovo impozantna in po svoje zanimiva prireditev. Seveda je to za sedaj le moja zamisel; ali jo bo mogoče izvesti, bomo šele videli. Z dobro voljo vseh in računajoč z božjim blagoslovom, ki nas je doslej spremljal, morda le uresničimo kaj takega.

In še nekaj bi rad pripomnil. Ne smem pozabiti naših prijateljev podpornih članov. Poleg moralne opore, ki jo čutimo v njih, nam odzvajajo marsikatero skrb gnotnega značaja. Veseli smo jih in hvaležni smo jim. Pa tudi nove še prav radi sprejemamo.

Marsikaj bi še rad povedal, pa bo treba končati. Bliža se ura pevske vaje. Saj razumeš: čas je zlato. Pa še drugič morda kaj.

la v zbiranje najbolj zanimivega gradiva za vsako številko, ki so jo rojaki povsod, kjer se nahajajo v svobodnem svetu, še bolj pa v od komunizma zasuznjene domovini, za velikim užitek prebirali, iskreno zahvaljujemo in jima izrekamo vse priznanje, globoko obžalujemo dejstvo, da je mogla imeti navadna preosnova tiskovnega odseka odbora za svobodno Evropo tako dalekosežno posledico, da so morali biti ukinjeni kar vsi nacionalni odseki in ustavljena vsa glasila v nacionalnih jezikih.

Mnenja smo, da bi bilo mnogo bolj umestno varčevati tam, kjer z nerazumljivo dazeljivostjo razmetavajo ameriške dolarje nenasitnim komunističnim diktatorjem, da si lahko še naprej utrjujejo komunistične strahovlade nad ljudstvi, kakor pa pri ustanovi in listih, ki so s tako malenkostnimi sredstvi tako lepo in učinkovito branili svobodo in demokracijo v svetu, to je cilje, ki si jih je postavila ameriška vlada sama, ko se je postavila na čelo svobodnih in svobodoljubnih narodov.

RAZSTAVA SLIKARJA MILANA VOLOVŠKA

Vsaka prireditev — skupine ali posameznika — pomeni oživetev in utrditev narodne misli, četudi ni namenjena samo Slovincem. Če pa slovenski umetnik že četrtič samostojno razstavlja, je to brez dvoma znak neutrdnega dela in rasti.

Slikar Milan Volovšek je kmalu po prihodu v Argentino razstavljal na vsakoletnih kolektivnih razstavah krožka "Estimulo de Bellas Artes", i. 1954 pa je bila v Galeriji Comte njegova prva samostojna razstava. Tej so nato sledile še razstave v prostorih slov. urarne "Casa Boyu", dalje v mestu Tandil in četrti-sedanja v Galeriji Huelmul (Av. Santa Fe 2237, Capital).

Brez kakšnih posebnih zunanjih slovesnosti se je v ponedeljek, 2. t. m. ob (Nadaljevanje na 3. strani)

ARGENTINA

V mestu Santa Fe je pričela prejšnji četrtek zasedati ustavodajna skupščina, ki ima nalogo sprevideti in spopolniti ustavo iz leta 1853. Ustavodajna skupščina ima 205 poslancev, ki pripadajo 18 političnim strankam odn. skupinam. Po političnih strankah so razdeljeni takole: U.C.R. intransigente 77, U.C.R. del pueblo 75 socialisti 12, kršč. demokrati 8, napredni demokrati 5, komunisti 3, konservativni ljudski demokrati 3, laboristi 2, U.C.R. blokisti iz San Juana 2, liberalci iz Corrientesa 2, liberalni demokrati iz San Luisa 2, Unión Federal 1, Cívico Independente 1, Delayska stranka 1, buenosaireski konservativci 1, federalni laboristi iz Salte 1 in provincialna zveza iz Salte 1.

Po stališču, ki so ga navedene polit. stranke zavzele do ustavodajne skupščine je položaj naslednji: Za spremembo ustave je 119 poslancev, 82 poslancev je proti spremeni ustave ter osporava sedanjih vladi pravico sklicevati ustavodajno skupščino, štirje poslanci so pa za to naj bi veljala kar še naprej ustava iz leta 1853.

Prva seja ustavodajne skupščine prejšnji četrtek se ni mogla vršiti, ker ni bilo kvoruma. Na seji v petek je bil izvoljen za začasnega predsednika stari soc. prvak dr. Nikolaj Repetto, že na tej seji je prišlo do viharnih scen, ki jih je povzročil predstavnik dr. Frondizijevin intransigentnih radikalov dr. Oskar Alende. Govornik je izjavljal, da govori "kot navaden argent. državljan in ne poslanec ustavodajne skupščine". Njegova izvajanja so v dvorani povzročila toliko protestov zlasti pri dr. Balbinovih ljudskih radikalih, da govornika ni nihče slišal. V splošnem prerakanju so nato Frondizijevi radikali zapustili sejo dvorano. V izjavi časnikarjem je nato dr. Alende dejal, da je skupino dr. Frondizijeviske poslancev smatral za razpuščeno. Na seji v petek so poslanci po daljši debati sprejeli skupščinski poslovnik. Govorili so poslanci vseh političnih skupin in našenjali stara politična vprašanja in trenja med argentinskimi strankami, zlasti med radikali in demokrati. Zato je govornik kršč. demokratske stranke dr. Alende pozival poslance naj gledajo raje v bodočnost in ne nazaj v preteklost. Dolga je bila tudi razprava o besedilu za priasego. Končno so se zedinili zanj. Pri volitvah stalnega predsedstva je bil izvoljen za predsednika ustavodajne skupščine dr. Nikolaj Repetto, ki je kot najstarejši poslanec že sedaj vodil sejo ustavodajne skupščine. Do njegove izvolitve je prišlo, ker tudi med dr. Balbinovimi radikali, ki so druga najmočnejša skupina v ustavodajni skupščini, ni edinstvi. Na seji v ponedeljek je bila zopet živahna politična debata, ki je nekaterim poslancem že začela presedati. Tako je prvak krščansko demokratske stranke dr. Ayaragaraj o stro obsojil bezplodno politično prerakanje v ustavodajni skupščini, katero je pozival naj že vendar začne z delom, za katerega je izvoljena. Balbinovim radikalom je očital, da so tudi oni krivi za sedanje stanje, ker da so bili prav oni tisti, ki so s svojim neprihodom na sejo onemogočili prvo sejo ustavodajne skupščine. Proti zapravljanju časa s političnimi debatami je nastopil tudi prvak socialistov dr. Afred Palacios. Poslanec je pozival naj se končno že lotijo resnega dela pri spremeni ustave, ker v mestu Santa Fe niso prišli kot turisti.

Maskirani vlomilci so pred prvem sept. izropali blagajno ministrstva za ljudsko zdravje. Odnegli so 2.500.000 pesov. Policija je vlomilec že na sledu.

Argentinske železnice slave sto letnico obstoja. V Bs. Airesu se je zato te dni tudi začel IX vseameriški železničarski kongres.

V glavnem kanalu reke Uruguay, med otokoma Juncal in Guazucito, severno od uruguayskega mesta Colonia, je prejšnji teden prišlo do ene največjih pomorskih nesreč v Argentini. Ponoči ob 22.45 je v argentinsko potniško ladjo Buenos Aires z vso silo zavozila severnoameriška ladja Mormacsurf. Poškodba je bila tako velika, da se je ladja v najkrajšem času potopila. Veliko potnikov so rešili, veliko jih je pa našlo smrt v gladnih valovih. Policija je kapitana, prvega častnika in krmarja severnoameriške ladje zaprla.

Policija ima znova opravka s teroristi, ki menijo, da bodo sedanje stanje v državi spremenili z nasiljem. Tako so teroristi v zadnjih dneh postavili bombe v bližini žel. postaje Constitución, v vagonih na dveh podzemskih železnicah in v stranišču kinogledališča Metropolitan. Nekatero bombe so eskplodirale. Več oseb je bilo ranjenih. Ljudstvo odločno obsoja tak način politične borbe.

Dr. MIHA KREK

Dr. Korošec in kralj Aleksander

Incidenti s kraljem so v tisti dobi bili pogosti. Jaz sem tedaj bil v Ljubljani, bil sem član izvršnega odbora stranke, delal sem v pisarni Dr. Marka Natlačena, ki je bil poslevoedeči podpredsednik stranke in pri uredništvu Slovenca. Nisem torej bil v položaju, da bi neposredno opazoval dogodke v Beogradu, a vendar sem bil v stanju, da sem za politične novice zvedel kolikor je to mogoče iz zanesljivih virov neposredno. O kaki taki avdienci dr. Žerjava, kot jo popisuje g. Matijevič ni bilo ne duha ne sluha. Po vsem, kar iz tiste dobe vem, je taka avdienca bila nemogoča. Še bolj pa se mi zdi nemogoče, da ne bi bili za tako avdienco zvedeli, če bi bil res Dr. Žerjav pred širšim sestankom ljudi tako govoril, kot ga citira g. Matijevič. Če bi bil kralj kaj takega govoril pred Žerjavom o Korošcu kot navaja g. Matijevič, bi bil govoril neresnico. Korošec ni nikdar nikomur, najmanj pa kralju obljubil svoje pomoči pri kakem "obračunavanju s Hrvati". V zadnjih petih letih Dr. Koroščevega življenja sva malone vsak dan imela politične razgovore, veliko premelevala zlasti hrvatsko vprašanje in njegov razvoj. Iskreno se je rad pohvalil, da ima on "več zvez s Hrvati, kot se nam drugim sanja". Neprestano je ponavljal: "Treba je Srbe in Hrvate še vedno prepričevati o potrebi skupne države, Srbe pa še posebej, da se proti Hrvatom in brez Hrvatov ne more." Še ga slišim, ko me je svaril: "Slovenska politika se ne neha pri Zidanem mostu,

naslednja postaja je Zagreb, edina prva postaja izven Slovenije, kjer vas čakajo prijatelji. To zvezo pa vzdržuje in jo bo vzdrževala edino le Jugoslavija". Dr. Korošec je po mojem najglobljem prepričanju bil krščansko demokratični politik in državnik, ki je vse delal iz prepričanja, da so koristi Slovincem najbolje zaščitene v državni skupnosti južno slovanskih narodov. Pri nobeni akciji in pri nobenem načrtu, ki bi bil naperjen proti kateremu teh narodov, on si niso delovali, vse svoje moči je posvečal sporazumu in slogi med njimi. Nihče si ni bolj želel sporazuma s Hrvati kot on, nihče se ni bolj dosledno za to prizadeval. Izključujem kot nemogoče absurd, da bi bil Dr. Korošec kdaj dal kralju kako obljubo pomoči pri kakem obračunanju s Hrvati.

Če bi bil Dr. Žerjav res slišal kake take besede pri avdienci pri kralju, zelo dvomim, da tega ne bi bil Dr. Korošcu povedal in se poprej pri njem prepričal o resničnosti. Doma smo imeli napačen vtis, da so bili politični odnosi med šefi nasprotnih strank divji. Sedaj, ko v inozemstvu opazujem razmere, sem mnenja, da so bili ti odnosi kar elegantni. Sredi najhujših političnih bojev so si zastopniki strank izmenjavali obvestila, ki so na splošno za narodno politiko bila važna. Odnosi med pokojnima Dr. Žerjavom in Dr. Korošcem so bili v tem oziru na zavidni višini.

Svetozar Pribičević, ki je bil v stalnem političnem dvoboju z Dr. Koro-

(2)

ščem, ki v svoji knjigi veliko in podrobno popisuje svoja srečanja s kraljem Aleksandrom nima v tej zvezi niti najmanjše aluzije na Dr. Korošca.

Končno so imele vse tiste famozne avdiencie, ki jih nazivamo kot poizkus Aleksandrove amputacije, isto vsebino: Kralj je po vseh tedanjih in kasnejših vesteh grozil, da bo razdelil državo, ji potegnil nove zapadne meje in pustil izven svoje države Slovence in večino Hrvatov. Propozicija torej naj bi bila za Slovence in Hrvate ista, usoda njihova ista. Kako naj bi bil tedaj iskal kralj pomoči Slovincem pri tem podjetju, kot imputiva g. Matijevič?!

Dr. Korošec o svojih razgovorih s kraljem nikoli ni govoril in ni ničesar zapisal. Slišal sem pa nekje med razgovori v Beogradu, da je tista avdienca z njim bila silno kratka. Kralj: "Zaradi nemogućih prilika rešio sam, da povučem zapadne granice države na granice Bosne i Vojvodine. Vi i Hrvati onda brinite svojo brigu. Korošec: Veličanstvo, Vi po svojoj zakletvi to ne možete učiniti, a ako bi Vi to ikad nameravali napraviti, ne bi o tome nikome govorili. Kralj: "Antune, Ti si jezuita". Korošec se je poklonil in odšel.

G. Joško Krošelj, ki je leta 1928 prišel v Beograd kot Korošecov osebni tajnik in je potem, ko Korošec ni bil več minister, ostal v Beogradu kot beograjski urednik Slovenca vse do leta 1941, in je neposredno spremljal dogodke tam ter redno dnevno zahajal h Korošcu po poročila in naročila za Ljubljano, mi pa je ob priložnosti naslikal tedanje politične razmere in to avdienco takole:

"Po atentatu Puniše Račića na prvake Hrvatske seljačke stranke 1928 leta v beograjski narodni skupščini, so se odnosi med Beogradom in Zagrebom vedno bolj zaostrevali. Zlasti še po smrti Stjepana Radića, predsednika HSS.

Prvaki Kmečko-demokratske koalicije so se kosali kdo bo hušji v svojih napadih na Beograd. To je na srbski strani povzročalo silno vročo kri. Zlasti pri skrajnih nacionalistih. Zmerni in trezni ljudje na srbski strani so imeli vedno težje stališče. Bili so pa tudi taki na srbski strani, ki Slovincem in Hrvatom sploh niso bili naklonjeni.

Zahteva po amputaciji je postajala vedno glasnejša. Bila je predmet že resnih debat. Srbske demokratske stranke niso bile za amputacijo, z njo so pa računale, če bi se izkazalo, da pod nobenim pogojem ne bi bilo več možno sožitje Hrvatov in Srbov v skupni državi. Za doseg sporazuma med obema narodoma bi se morale po mnenju mirnih in treznih državnikov, med katerimi je bil Korošec, izkoristiti prav vse možnosti in prav vsa sredstva.

Vlada, v kateri je bil Korošec notranji minister, s svojim zadržanjem napram Hrvatom ni dajala nobenega povoda za nove izgrede in nastope. Njena politika je bila pomirjenje za vsako ceno. Za doseg tega cilja je šla do skrajnih mej popustljivosti, tako, da je dostikrat izgledalo že kot slabost. Pa to ni bila slabost, ampak samo želja, da bi se po strahovitem zločinu v narodni skupščini pomirili duhovi in rešila kriza parlamenta in države.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)

Novice iz Slovenije

V Ljubljani so imeli občni zbor slovenski časniki, včlanjeni v Društvo novinarjev LR Slovenije. Na občnem zboru je imel referat o "vlogi novinarja v izgradnji socializma in o njegovem deležu kot soustvarjalca socialistične družbe" predsednik Društva novinarjev Branko Babič. V razpravi o poročilu o političnem in strokovnem delu organizacije so ugotavljali, da je bilo "mnogo premalo storjenega v zvezi z idejno političnimi vprašanji v novinarski organizaciji. Med uspešnimi prireditvami so navajali organiziranje III. med-

narodnega novinarskega smucarskega tekmovanja v Kranjski gori. Odbor se je odločil tudi za graditev stanovanjske stavbe za svoje člane.

Na seji sveta za zdravstvo LR Slovenije so ugotavljali veliko pomanjkanje srednjega medicinskega kadra. Zlasti je veliko pomanjkanje medicinskih sester, bolničarjev, otroških negovalnic in babic. Sklenili so, da je treba odpreti tudi še v Mariboru višjo šolo za medicinske sestre. Taka šola v Ljubljani že obstoja.

SLOVENC I V ARGENTINI

BUENOS AIRES

Kot enajsta prireditev

Slovenske kulturne akcije v letu 1957 in osmi kulturni večer v tem letu se je vršil v soboto 24. avgusta v dvorani Kolegija Santa Rosa koncert kvarteta Finkovih. Strokovnega poročila o tem koncertu, žal, ne moremo objaviti, ker je bil glasbenik, ki je bil za to naprošen, nujno zadržan v svojem poklicu in se kulturnega večera ni mogel udeležiti. Zato se moramo omejiti le na poročilo in ugotovitev, da je večer uspel in da je bila udeležba lepa (nad 150 oseb).

Sporod so izvajale tri sestre Marija, por. Geržinič, Marta in Neda Fink ter njihov brat Božo Fink. Nastopali so v kvartetu, sestre v tercetu, Marija Geržinič in Božo Fink pa tudi s samospevi. Tercet sester Finkovih je znan že iz domovine, ko je nastopal v ljubljanskem radiu, pozneje pa v begunstvu. Po prihodu v Argentino so bile vse tri sestre

(Nadaljevanje z 2. strani)

18. pričela razstava, ki bo odprta do 15. t. m. Ura je bila precej neprivlačna, je pa to običajna ura za otvoritev razstav. Kljub tej majhni neprilici je lepo številno ljubiteljev likovne umetnosti prihitelo na otvoritev. Tako so se rojaki vsaj na ta način odložili umetniku, ki s svojo ustvarjalno silo širi slovensko ime tudi v argentinski javnosti.

Slikar razstavlja 15 del. V glavnem so to dela zadnjega časa, nekaj jih je dokončan prav v zadnjih dneh. Sam pravi, da običajno delj časa premišlja kako novo kompozicijo in ko ima vse neštudirano, jo uredi na platnu. Opaziti se more pri teh oljih nekaj novega, umetnosti kritiki bi imeli dovolj dela z ugotavljanjem umetnikove rasti. Vsakdo pa gre z razstave z občutkom, da je dojel nekaj lepote.

članice Gallusa, kjer se je ga Marija uveljavljala tudi kot solistka. Pred dobrima dvema letoma so zapustile zbor Gallus in od tedaj nastopajo v okviru SKA, Boža Finka smo tudi dolga leta spremljali kot člana pevskega zbora Gallus in radi poslušali njegov prijetni bariton, kadar je nastopal kot solist na koncertih Gallusa ali ob cerkvenih slovesnostih.

Na tem koncertu je tercet poleg Palestrine in Bacha izvajal Geržiničev Jutrtranjski psalm ter Lajovčev Pesem. Kvartet je izvajal poleg Prochaska in Haydna Geržiničev 13. sonet iz Balantičevega sonetnega venca in Adamičev Petnajst let. Božidar Fink je poleg Wolfa, Brahmsa, Balakireva in Musorgskega zapel Lajovčev v Mraku in Krekovo Predsmrtnico. Ga Marija Geržiničeva pa Geržiničev Pomladnim zvezdam na besedilo Vinka Beličiča in Lajovčev Rožo mogoto.

Kot poročevalec lahko ugotovim, da so spored lepo izvajali. Naloga strokovnega poročevalca pa bi bila, da bi ocenil koliko so lepi glasovi in dobra izvedba sporeda prestopili mejo lepega in ubranega petja in vstopili v svet ustvarjanja umetnine na osnovi besedila pesnika in glasbe skladatelja.

Profesor Geržinič živi v svetu, bogatem na duhovnih vrednotah. To pot se nam je predstavil kot skladatelj in spremljevalec na klavirju. Kot poročevalec morem ugotoviti le to, da so njegove skladbe učinkovite. Kaj več bi spadal v strokovno oceno. Kot spremljevalec na klavirju pa je bil žrtev nesrečnega instrumenta. Kulturna akcija se ne straši nobenih žrtev za svojo propagando in je v tem oziru v primeri z ostalimi organizacijami naravnost razkošna. Škoda, da za ta večer ni žrtvovala še nekaj, ali pa prištedila drugje, da bi v dvorano postavila primeren glasbeni instru-

Arhitekt Niko Kralj, ki je zaposlen pri podjetju "Stol" v Duplici pri Kamniku, je dobil v Stuttgartu eno od petih prvih nagrad za načrt za evropsko socialno stanovanjsko pohištvo.

Iz Ljubljane v št. Vid vozi sedaj avtobus. Tramvajski promet so opustili.

Prekmurska tovarna dežnikov v Lendavi pošilja svoje izdelke tudi v Abesinijo. Tja so prodali dežnikov za 4 milijone din.

ment, kar so zaslužili pevci, spremljevalci, spored, pa tudi poslušalci.

M. P.

OSEBNE NOVICE

Družinska sreča. V družini g. Lojzeta Dolinarja in njegove žene ge Barbare, roj. Lavrenčič, se je 26. avgusta t. l. rodila hčerka. V družini g. Jožeta Markoviča in njegove žene ge Tilke, roj. Avguštin so dobili sina Janeza, družino g. Janeza Jereb in njegove žene ge Lojzke, roj. Urbančič je pa razveselila hčerka Hirda. Srečnim družinam naše čestitke.

† Janez Lanjšček. Po daljši bolezni je v Gospodu zaspal Janez Lanjšček, doma iz Prekmurja, star 60 let. Bil je eden najbolj zvestih obiskovalcev slovenske maše na Avellanedi skozi vsa leta, od leta 1936 naprej. Tukaj zapuša sestro Terezijo, por. Dravec. Naj počiva v miru, njegovi sestri pa iskreno sožalje!

LANUS

Poročilo o uspelem nedeljskem koncertu bomo objavili v prihodnji številki.

Slovenski lazaristi, ki vodijo vikarijo Marije Kraljice v Slovenski vasi v Lanusu so začeli izdajati list Slovenska vas — Villa Eslovena kot glasilo slovenske skupnosti v Lanusu. Izdajatelj zanj pravijo, da je to "listič, ki naj bi mesečno obiskal domove Slovenske vasi in njihov prebivalcem prinesel nekaj misli in vesti iz verskega in slovenskega življenja naših ljudi, kolikor spadajo pod zvon bodoče slovenske cerkve Marije Kraljice". Doslej je izšla prva številka omenjenega lista in sicer za mesec avgust.

V zadnjem času so se družine v Slovenski Vasi pomnožile in sicer s samimi hčerkami. Tako se je rodila hčerka v družini Pelana Franca in njegove žene Danice, roj. Strle. — Razveselila je hčerka tudi Hočevarja Jožeta ter njegovo ženo Majdo, roj. Markež. Preteklo nedeljo se je pa tudi v družini Henrika Bregarja in njegove žene Marije, roj. Starc rodila punčka, katere so starši in brata zelo veseli. Čestitamo vsem srečnim staršem.

BEREZATEGUI

V družini g. Mihe Omahna in njegove žene Manice, roj. Cvetko, so pretekli teden dobili krepkega sinčka. Čestitamo.

SAN MARTIN

Družabna prireditev Slovenske besede, ki je bila v soboto 24. avg. v prijaznih prostorih kluba Excelsior v Santos Lugares, je lepo uspela. Udeležilo se je nad 300 slovenskih rojakov. Izredno bogat srečolov je zadovoljil vse. Zopet je šlo med naše ljudi več originalnih oljnatih slik in lesorezov, poleg velikega številca drugih lepih dobikov. Pomniti moramo, da gre ves čisti dobiček v kulturne namene in za podpore domobranskim invalidom.

SAN JUSTO

Uspela uprizoritev Svojejavčka

Farni oder v San Justo nas je v nedeljo popoldne povabil na veselo igro s petjem v 5. dejanjih Svojejavček. Ljudje so se vabilu odzvali. Veliko dvorano napolnili. Sedeži so bili vsi zasedeni in tudi stalo jih je veliko. Med gledalci je bilo videti stare in mlade ter veliko otrok, dokaz, da naši ljudje radi pridejo na igre, ki so bolj vesele vsebine, da se na njih razvedrijo. Zato bi bilo želeli, da nam Farni oder priredi še več takšnih predstav.

Igralci so bili naslednji: Potokar Anton, gostilničar "na Planini" g. Ivan Zupanc; Potokar Meta, njegova žena g. Cilka Cestnikova; Polonca, njuna hči gđ. Fanika Grumova; Tone, gorski vodnik g. Ivan Fajfar; Izak Kohn, turist iz Zagreba g. Izidor Kastrevc; Jože, hlapec pri Potokarju g. Lojze Kovačič; Cila, dekla pri Potokarju gđ. Anica Zupančeva in Jure, vaški navihanelec g. Peter Kastrevc.

Vsi igralci so svoje vloge podali dobro. Posebno zaslužijo pohvalo gđ. Grumova v vlogi Polonce, ki se je s svojo vlogo res postavila. Pozna se, da ni več novinka na odru. Tudi zapela je dobro. Dosedaj je še nismo slišali na odru. Tu di gđ. Anica Zupančeva v vlogi Cile se je dobro odrezala. Zna se živeti v vsako vlogo. Prav tako je dobro igrala g. Cilka Cestnikova v vlogi Mete, Potokarjeve žene, ki se zna napraviti prav hudo ter dobro vihti palico. Pokazala je res ženo, ki v hiši podpira tri ogle in še četrtega pol, da ne pade. Ivan Zupanc je svojo vlogo dobro podal. V njej je predstavljaval Potokarja Antona, gostilničarja "Na planini". Vendar bi bilo želeli, da bi igral takšno vlogo starejši po letih. Ivan Fajfar v vlogi Toneta, gorskega vodnika, se je v svoji vlogi dobro odrezal. Škoda, da je bil malo prehlajen in ni mogel prav čisto zapeti lepih pesmi. Izidor Kastrevc v vlogi Izaku Kohna, turista iz Zagreba, je svojo vlogo dobro

Vsak teden ena

ZEMLJA SLOVENSKA, ZEMLJICA SVETA!

Zemlja slovenska, zemljica sveta! Tujec po tebi sega z roko. Meni je tožno, meni je težko, kot da mi pšica meri v oko.

Zemljica rodna, zemljica plodna, majhna si, majhna, pa te dele. Kdaj že od grude kos so ti vzeli; vedno še rane sveže skele.

Veli moj Jože, Krpan moj krepki, da mi je dana vajina pest, svet bi na dlani nesel v zavetje, cela bi stala naša posest!

Zemljica zlata, kri zdaj namaka bolj te ko truda biserni znoj. Če prihajča prejmeš na grudi, večni naj sanja v tebi pokoj.

Ena od slovenskih narodnih pesmi v Renerjevi priredbi, ki jo bo Slovenski pevski zbor GALLUS pel na svojem koncertu v dvorani Kolegija San Jose, Azcuenaga 160, dne 15. septembra 1957 ob 17. uri popoldne.

odigral. Pozna se mu, da je siguren na odru. Lojze Kovačič v vlogi Jože, hlapec pri Potokarju, se je v svojo vlogo lepo vživel. Posebno v drugem in tretjem dejanju se je to dobro pokazalo. Dober je bil tudi Peter Kastrevc v vlogi Jureta, vaškega navihaneca. Od njega bi pričakovali, da bo svojo vlogo podal še bolj navihano. Vsi igralci so se potrudili in svoje vloge podali vsak po svoji zmožnosti in sposobnosti, za kar jim je bilo občinstvo hvaležno.

Režiser je bil, kakor do sedaj pri tem odru, g. Ivan Oven, ki se je potrudil in igro podal gledalcem res po avtorjevi zamisli. Samo v toliko je bilo sprememb, da je stvar prenesel v Gorenjsko vas. Želeli bi bilo, da bi bili odmor krajši, če ne menjajo scen.

Tudi šepetalka je bila malo preglasna. Slišali so jo do srede dvorane. Scena je bila po večini ista kakor pri prejšnjih predstavah. V odmorih je bila tudi glasba, vendar pretiha. Sicer so pa odmor ljudje porabili za razgovore.

Igralcem, režiserju in vsem drugim, ki so pri igri sodelovali, moramo samo čestitati in jim biti hvaležni, da so nam pripravili to lepo igro. Občinstvo je bilo zadovoljno in se je pošteno nasmejalo. Želimo, da bi nam v kratkem pripravili spet kaj takega. Jh. M.

MIRAMAR

V družini g. Janeza Zgonc in ge Amalije, roj. Marolt, se je 3. junija rodila hčerka Marija Ladi. V družini g. Ivana Zajc in njegove žene ge Marije, roj. Škulj so pa 5. julija dobili sina, ki je pri krstu dobil ime Silvo Albert. Srečnim družinam naše čestitke.

"...Denar, ki ti leži doma, ti prav nič ne hasne. Spravi ga čimprej v PROMET, da boš zadovoljen kot tisti, ki so to že storili. PROMET SRL — Capital m\$n 100.000.— (edina družabnika brata Krištof,) 25 de Mayo 533/3º, Buenos Aires — T. E. 31-6435."

SVOBODNA SLOVENIJA bo ob deseti obletnici odkar je začela izhajati v Argentini priredila za svoje naročnike

veliko nagradno žrebanje

katerega bodo deležni vsi naročniki v Argentini, ki bodo imeli pravočasno poravnano zaostalo in tekočo naročnino, kakor tudi vsi tisti, ki bodo vplačali vsaj sto pesov za tiskovni sklad Svobodne Slovenije.

Dobitki bodo bogati in praktični. Samo glavni dobiček bo vreden več tisoč pesov. Žrebanje bo javno v Slovenski hiši na Ramon Falcon v soboto 4. januarja 1958. Podrobnosti bomo objavljali v naslednjih številkah Svobodne Slovenije.

Naročniki, ki ne bodo imeli poravnane vse naročnine, ne bodo imeli pravice na udeležbi pri nagradnem žrebanju.

PRIMOŽ BRDNIK

(13)

JAPONSKA — DEŽELA PARADOKSOV

Kitajske ideograme uporabljajo za težje besede; za lažje, ki so v dnevni uporabi, imajo svoje japonske ideograme, ki jih imenujejo Kana.

Kana sestoji iz dveh različnih pismenk: Kata-kana in Hira-kana. Kata-kana je pisana v kvadratnih oblikah in je zasnovana na 50 ali 51 zlogih. Po naši bi ji rekli "tiskane črke". Vse skupaj je kombinacija kitajskih pismenk, z japonskimi primesmi. Hira-kana so po naši "pisane črke", ki sestojijo iz 47 ali 48 zlogovnih osnov.

Vse to je seveda preneseno težka zadeva in pravijo, da se mora Japonec učiti 17 let, da si zapomni vsaj glavne besede v knjigah. Nekaj primerov Ti navajam, kako se po japonsko glasijo navadne fraze:

Dober dan! — Ohayo gozaimasu (u ne izgovarjajo)

Lahko noč! — Oyasuminasai

Zbogom! — Sayo nara

Hvala lepa! — Arigato gozaimasu

Če vprašaš "Ali je to vlak za Yokohamo?", moraš reči: "Kono ressha wa Yokohama e yuki-masu ka" — sedaj pa si kar izračunaj, kdaj si boš zapomnil vse te najenostavnejše besede!

Verjemi ali ne, te dni smo jo dobro sekali po castellano. Kar štirje smo bili:

argentinski konzul je priredil "party" za več desetih svojih znancev in poleg nemškega kapitana, ki je mnogo let živel v Buenos Airesu, sva tudi midva obujala spomine na ciudad porteña, pampo itd. Vaš konzul, Don Manuel Green, je iz 150 stare argentinske rodbine in je dobro znan v Kobe-Osaka okolici. Pomisli: čeprav je samec, je naučil japonsko kuharico pripraviti carbonado, da je Vi boljše nimate! Seveda ima tudi lepo zbirko argentinskih plošč in biti gost v njegovi hiši je res užitek.

Zadnje čase sem splošno srečal nekaj zanimivih tujcev. Med njimi dva Švicarja, ki živita tu že čez 30 let. Eden mi je pripovedoval, kako je bilo med vojno. Čeprav je bil nevtralen Švicar, se mu ni dosti boljše godilo kot drugim tujcem: strahovito pomanjkanje hrane in stalno policijsko vohunjenje. Res pa je, pravi, da niso delali Japonci nobenih rasnih razlik — vsem se je slabo godilo, domačinom in tujcem. Zanimivo je tudi, da so bili Japonci tedaj prepričani, da so otroci bogov. Že zaradi tega so vsi slepo verjeli v zmago v vojni. Toliko huje je bilo razočaranje, ko je cesar ukazal predajo: vse je jokalo.

Danes je seveda Japonska čisto nekaj drugega kot pred vojno. Avtomobil-

skega prometa n. pr. je vsaj desetkrat več kot kdaj koli. Ko gredo na delo in v službe, so vsi oblečeni zahodnjaško. Od žena nosi morda ena izmed sto kimono, od moških eden izmed tisoč. Vendar se še danes običajno preoblečejo v tradicionalne obleke, ko pridejo z dela domov, ali pa ob praznikih. Dva predmeta, ki spadata k njihovi nošnji, se nam zahodnjakom zdita nenavadna: sedaj poleti se vse pahlja s papirnatimi pahljačami, v drugih letnih časih pa zelo radi nosijo bele maske čez nos in usta, s katerimi se bajje varujejo pred bacili.

Posebnost so tudi dežniki. Nosijo jih ob vsakem vremenu. Črne za dež, rjave za sonce. Večinoma imajo naše vrste "marele" in presneto moraš paziti, da Ti ne nabodejo oči: nosijo jih kar čez ramo, kadar ne dežuje, in mahajo z njimi na vse konce. Slikoviti in zelo poceni so pravi japonski dežniki, ki so narejeni iz bambusovih palčic in pokriti s povosčenim papirjem. Na vrhu imajo lesen obroč, za katerega dežnik drži, kadar ga imajo zaprtega.

V pisarnah nosijo čevlje, na cesti pa vidiš veliko mož in žena, ko hodijo v lesenih cokljah — nekakšne "nanule", kakršne smo imeli pri vojaki. Vse coklje imajo na vrhu vrh ali tudi žametasti trak v obliki črke Y. Coklje si nataknejo na noge tako, da pride trak med palec in drugi prst. Lesene coklje imenujejo "geta" in jih rabijo v slabem

vremenu. Za dež imajo še posebno visoke. Slamnatim pravijo "zori". Vendar se vedno sezujejo, ko vstopijo v japonsko hišo: bodisi coklje ali čevlje. To zaradi tega, ker imajo njihove hiše namesto lesenega poda iz riževe slame fino spletene preproge, "tatami". Prav za prav to niso preproge, pač prej enako veliki okvirji, napolnjeni s slamnatimi preprogami.

K cokljam Japonci ne nosi nogavic. Namesto njih ima "tabi", t. j. nekakšno iz blaga narejeno pokrivalo za noge, ki ima palec oddeljen in sega samo nad gležnje. "Tabi pomeni "vreča za noge". Nekoč so jih delali iz usnja, danes navadno iz bombaževine, svile ali volne. Imajo jih v vseh barvah, dasi je bela običajna za žene, črna za moške. Vendar nosijo moški bele "tabi" pri svečanih oblekah. Zanimalo Te bo tudi, da "tabi" ne merijo s številkami, kakor mi čevlje. Od starih časov imajo še posebno mero "mon", t. j. kovanec. Kolikor "mon lahko položiš na tabi drug poleg drugega, takšno mero ima.

Tu bi rad še dodal, da imajo Japonci silno majhne noge in zahodnjaki imajo velike težave najti primerne coklje ali tudi drugo obleko.

Pahljačam pravi "ogi" in res nenavadno je gledati Japonce v vlakih, v kinu in sploh ob vsaki priliki, kadar je vroče, kako se neumorno pahljajajo. Nekatero pahljače so krasno izdelane in

prave umetnine. Pogostoma jih snamejo z bambusovih palčic in če imajo umetniško vrednost, jih denejo v okvir in obesimo kot sliko. Na cesti vidiš skoro vsakega moškega s pahljačo. Če mu ni vroče, jo ima vtaknjeno za pasom ali v žepu. Omenil bi še, da je pahljača silno star del japonske garderobe: najstarejši japonski pisani viri jo že opisujejo.

Tobak so zanesli na Japonsko Portugalci. Menda so ga že leta 1543 sadili na otoku Tane. Japonci so kmalu postali strastni kadilci. Policijski šogunatski režim jim je kajenje leta 1609 in še 1616 prepovedal in šogunovih biriči so v Edu (sedanjem Tokiju) pobirali pipe in jih pri mostu Nihombashi sežigali. Vendar vse prepovedi niso dosti pomagale in Japonci so kadili naprej, ne da bi se pustili motiti. Danes žene vseh starosti nemoteno kadijo v javnih lokalih. Pipam pravijo "kiseru".

Da Te ne bom dolgočasil s takšnimi podatki, Ti bom rajši opisal nekaj stvari, ki so za nas res nenavadne. Japonske knjige imajo n. pr. naslovno stran tam, kjer mi zapišemo "Konec". Čitajo jih torej od zadaj naprej. Nekatero knjige so tiskane tako, da jih čitajo od zgoraj navzdol in od desne na levo. Tako tiskajo tudi časnike. Včasih čitajo navzdol in od desne na levo, ker so tiskane vodoravno. "Pod črto" imajo na vrhu strani. V časnikih začnejo vsak odstavek s piko. (Nadaljevanje v prihodnji številki.)

SLOVENCI PO SVETU

USA

G. Alfred Fišinger v Čikagu je na ta-mošnji glasbeni šoli Sherwood nadalje-val svoje glasbene študije. Junija me-seca je na njej diplomiral in dosegel na-slov Bachelor of Music. Fišinger si je za glavni predmet glasbe izbral klavir. Pred zaključkom študija je moral pri-pravit isamostojen koncert v šolski glas-beni dvorani. Na njem je iz baročne do-be zaigral dva Bachova korala, Beethov-novo Patetično sonato, iz romantične dobe Chopinovo Balado v g molu in iz impresionistične dobe Debussyjevo Po-topljeno katedralo. Dosegel je lep uspeh.

V cerkvi sv. Vida v Clevelandu sta se poročila g. Lojze Hribar in gđc. Ange-la Slemec.

Prvi nastop slovenskih plesalcev čikaškega slovenskega radijskega kluba na ABC televizijskih postajah so gledalci in poslušalci omenjenih televizijskih po-staj sprejeli s takim navdušenjem, da jih je postaja povabila za ponoven na-stop v začetku julija.

Ameriško državljanstvo je dobil aka-demski slikar in kipar Franc Gorše. A-meriška državljan sta postala tudi Blaž in Marija Vaupetič.

C. g. Alojzij Rutar, kaplan pri sv. Kristini v Clevelandu, je julija meseca slavil srebrnomašniški jubilej. Srednomašnik je študiral v Ljubljani, bil tam tudi posvečen v duhovnika, nato je pa misijonaril več let na Kitajskem. Le-ta 1947 je prispel v USA.

Na obnem zboru Dramatskega dru-štva LILLJA je bil izvoljen naslednji odbor: Predsednik Ivan Hauptman, pod-predsednik Srečo Gaser, tajnik Ivan Jakomin, blagajnik Viktor Derling, za-pisničarica Andreja Stanonik, režiser Marijan Jakopič, športni referent Tone Peternej, knjižničar Srečo Gaser, nad-zorniki A. Dragar, S. Smolič in F. Zor-man. Duhovni vodja je č. g. J. Varga.

AVSTRALIJA

Č. g. dr. Ivan Mikula, slovenski du-hovnik v Perthu je na praznik sloven-

skih apostolov sv. Cirila in Metoda sla-vil srebrnomašniški jubilej. Čestitamo! Znana slovenska športistinja, ki je sodelovala na zadnji svetovni olimpijadi v Melbourneu, Nada Kotlušček, se kot znano, po končani Olimpijadi ni hotela vrniti več nazaj v titovino. Raje je o-stala v svobodni in demokratični Avstr-liji ter je sledila klicu svojega srca in se poročila prav tako s slov. nogometišom Milanom Plečkom.

Slovenski naseljenci v mestu Adelaide so si tudi ustanovili Slovenski klub. V prvi odbor so bili izvoljeni; predsednik Kralj, podpredsednik Faletič, tajnik Kreševič in blagajnik Jesenko.

Nekaj iz gospodar-skega življenja

Iz uradnega poročila severnoameriške ambasade v Beogradu o gospodarskem položaju FLRJ v prvem četrtletju 1957 posnemamo naslednje bistvene podatke: Sorazmerno mila zima 1956/7 je po-magala žetvi in izgledi so povoljni ter ugodni. Povečane so bile zaloge in tudi zaposlenost. Dasi je bil tudi izvoz pove-čan, je vendarle uvoz bil toliko večji, da je nastal spet deficit, katerega so po-krili s tujimi krediti in gospodarsko po-močjo. Poudarek produkcije je bil na iz-delavi potrošnega blaga, medtem ko je produkcija na ostalih področjih padla v primeri z istim obdobjem 1956. Napredek produkcije je bil dosežen v petrolej-ski, železno-kovinski, kemični, papirni in tekstilni industriji, padec pa je bil zaznamovan v gradbeni industriji in v predelavi živil.

Zapora Sueškega kanala in pomanj-kanje olj ni vplivalo na industrijsko produkcijo, ker se je uvoz nafte povečal na 163.500 metrskih ton napram 157.000 prejšnjega četrtletja. Približno 70% su-rove nafte je prišlo iz ZSSR, ostanek pa iz Saudove Arabije.

Nabavna moč je bila mnogo večja kot preteklo leto v istem obdobju, kar je pripisovati večji zaposlenosti, večjim mezdam, boljšim poljedelskim cenam in zmanjšanju poljedelskih davkov. Trgo-vina na drobno je bila za 25% večja.

Izvoz je dosegel relativno visoko vi-šino 25,7 milijard dinarjev, kar je 31% več kot leta 1956, prvo četrtletje. Uvoz so tudi občutno dvignili na 40,4 milijard dinarjev — 16% poviška. Trgovinski de-ficit je dosegel v prvih štirih mesecih 1957 26,9 milijard dinarjev, medtem ko je bil v istem času 1956 samo 17 mili-jard dinarjev. Uvoz iz USA je bil pove-čan od 13,2 milijard din 1956 na 19,4 v 1957, v čemer so predvsem zapopade-ne velike dobave poljedelskih produk-tov. Poleg USA so uvozile še: Zah. Nemčija 5,2 milijard din, Italija 3,9, ZSSR 3,7, Večina jug. izvoza je šla v Italijo 3,8 in v ZSSR 2,3 milijardi din. V odstotkih izražena jug. zunanja trgo-vina v prvih štirih mesecih 1957 poka-že naslednje številke:

	Uvoz		Izvoz	
	1957	1956	1957	1956
prvo četrt-letje	100,0%	100,0%	100,0%	100,0%
dolarske zemlje	28,0%	28,7%	11,9%	8,8%
evropske zemlje	41,8%	39,0%	57,8%	55,7%
sovj.-kitaj-ski blok	21,0%	22,9%	18,8%	24,3%
ostale	8,9%	9,4%	11,5%	11,2%

Skupno 100,0% 100,0% 100,0% 100,0%

Sneg koncem aprila in maja je napra-vil občutno škodo na sadju in orehih v Sloveniji, tako da Slovenija letos ne bo imela jabolk za izvoz. Tudi orehi so zmaznili. K sreči sneg ni zajel vsega področja ob Savi in tudi v Vojvodini ni povzročil škode.

CERKVENI OGLASNIK

Dne 15. oktobra ob četrt na pet po-poldne bo sveta maša v kapeli kolegija San José na Azcuénaga 160 — to je tri-četrt ure pred začetkom Gallusovega koncerta. Vabimo rojake, ki nameravajo priti na koncert, da se te ugodnosti po-služijo.

DRUŠTVENI OGLASNIK

Tretji prosvetni večer Društva Slo-vencev bo v soboto 28. septembra ob pol osmi uri zvečer v Slovenski hiši, Ramon Falcon 4158, Capital. Predaval bo pred-sednik DS, g. ing. Albin Mozetič o "pe-troleju in njegovi važnosti". Predavanje bo pojasnjeval film. Iskreno vabljeni. — Odbor.

Dne 14. septembra ob 16. uri pop. bo imel g. France Kristof v okvirju knjigo-vodskega tečaja Društva Slovencev v dvorani Slovenske hiše, Ramon Falcon 4158, Capital, predavanje z naslovom "Razvoj sodobnega gospodarstva in za-sebna imovina". Poleg tečajnikov iskren-o vabljeni vsi, ki se za ta vprašanja za-nimate.

JAVNI NOTAR
Francisco Raul Cascante

Escribanó Público
Uruguay 387
T. E. 40 - 1605 Buenos Aires

OBVESTILA

Poverjeništvu Slovenske ljudske stran-ke bo priredilo ob 40 letnici smrti Dr. Janeza Ev. Kreka spominsko proslavo v nedeljo dne 13. oktobra 1957 dopoldne v cerkveni dvorani v Ciudadeli. Proslava bo namenjena vsem Slovcem in Slo-venkam v Vel. Buenos Airesu.

Za člane Mladinskega doma bo redni članski sestanek v nedeljo dne 8. sep-tembra. Ob deseti uri bo sv. maša, takoj nato pa sestanek, na katerem bo preda-val g. dr. Kačar. Vse člane vabimo, da se sestanka gotovo udeležijo. Vabi odbor. Redni članski sestanek SKAS-a bo v soboto 14. septembra ob 19. uri na Ra-mon Falcon 4158. Na sporu je debata o problemih, ki so bili obravnavani na študijskem dnevu. Lepo vabi odbor.

Društvo biv. slov. borcev bo priredilo dne 8. IX. t. l. v San Martinu v cerkveni dvorani krajevni sestanek. Začetek takoj po končani slov. maši (10h 30). Vabljeni vsi člani in prijatelji.

Igralska družina v Slovenski vasi v Lanusu bo uprizorila v nedeljo, 29. sep-tembra ob 4 popoldne v društveni dvo-rani Finžgarjevo igro: Razvaline življe-nja. Vabljeni.

Dekleta, ob sobotah popoldne prihaj-jamo na Pristavo v Moron! Učimo se vaje za nastop na Slovenskem dnevu. Obenem imamo priložnost za vsako-vrstne igre: odbojka, ping-pong, raja-

ESLOVENIA LIBRE

Editor responsable: Milos Stare
Redactor: José Kroselj
Redacción y Administración:
Ramón Falcón 4158, Buenos Aires
Argentina

CORREO ARGENTINO Central B
FRANQUEO PAGADO
Concesión N° 5775
TARIFA REDUCIDA
Concesión N° 3824
Registro Nacional de la Propiedad
Intelecual No. 52777

nje itd. Pridimo, duha in telo si s tem krepimo!

POIZVEDBA

Na smrt bolna mati poizveduje za si-nom Dušanom Ribaričem. Zadnji naslov: Roca 1202, Rio Gallegos (Santa Cruz) ali pa: Casa Giudica, ex Avda E. Peron, Posadas (Misiones).

Kdor bi o njem kaj vedel, naj sporo-či na naslov: DAYDAM, S. R. L., Calle 25 de Mayo 533, Buenos Aires. Stroški bodo povrnjeni.

Vdani v božjo voljo sporočamo vsem sorodnikom, prijateljem in znan-cem, da je naš predragi oče, stari oče

gospod FRANC VIDMAR

po dolgotrajni bolezni v Bogu mirno zaspal na svojem domu v št. Joštu na Dolenjskem, dne 19. avgusta 1957, v 79. letu starosti, previden s sv. zakramenti. Počiva v svoji rodni zemlji na pokopališču v št. Joštu, kamor so ga položili 20. avgusta.

Bog mu bodi dobrotljiv plačnik.

Zalujoči:

Alojzija, žena

sinovi Franc, Jože, Rudolf z družinami
hčere Ana, Marija, Jožefa z družinami
Alojzija, hči

Neža, sestra in ostalo sorodstvo

Buenos Aires, št. Jošt, Vrdun, G. Težka voda, Stranska vas

ZAHVALA

Vsem čc. gg. duhovnikom ter tistim, ki so našega dobrega očeta Iva-na Skvarča za časa njegove bolezni obiskovali in ga ob smrti spremili k zadnjemu počitku ter nam stali ob hudem udarcu ob strani, izrekamo naj-lepšo zahvalo.

Družina Skvarča in sorodniki

Buenos Aires, 3. septembra 1957

"EUROPAK"

CANGALLO 439, oficina 119, I nadstropje

T. E. 30 - 5224

Buenos Aires pošilja v domovino iz svojega skladišta v Trstu vsakovrstne pakete z živili, šivalne stroje, dvokolesa, radijske aparate, škropilnice za vinograd in podobno.

Pošiljamo pakete, ki so po najnovejših predpisih oproščeni carine. Pošiljamo tudi vse vrste zdravil z letalsko pošto in pakete iz Argen-tine z živili in blagom, ki jih stranke same prinesejo. Paketi prispeljo iz Trsta v roke prejemnika v okoli 25 dneh in so v celoti zavarovani. Prodaja ladijskih in letalskih vozniš kart za vse ladijske ter letalske družbe po uradnih cenah.

Uradne ure od 9.30 do 19. ob sobotah od 9. do 12.30

Naročila in denarna nakazila pošiljajte na:

EUROPAK — CANGALLO 439, of. 119, 1-er. piso - Buenos Aires

SOBOTA

7

ob 20. uri

Slov. cerkveni pevski zbor. R. Mejja

Nastop moškega zbora

ČEVLJAR IN VRAG

OPERA

Cerkvena dvorana Ramos Mejia

NEDELJA

8

ob 18. uri

ZA "GALLUSOV" KONCERT

v NEDELJO 15. SEPTEMBRA ob 17. uri

v dvorani kolegija San José — Azcuénaga 160

SO VSTOPNICE ŽE V PREDPRODAJI.

Preskrbite si jih lahko za ceno \$ 20.—, 15.—, 10.— in 5.— v Dušno-pastirski pisarni (Slovenska hiša, Ramón Falcón 4158, Cap.), v urarni in zlatarni Lipušček, na Provincias Unidas 3616, San Justo, pri g. Janezu Lužovcu, v Slovenski vasi v Lanusu in pri vseh članih zbora.

POHITITE Z NABAVO VSTOPNIC!

Pripomba: tričetrt ure pred koncertom bo v kapeli istega kolegija sv. maša.

FRANC WERFEL — Prevedel: KAREL MAUSER

(52)

PESEM O BERNARDKI

S. Fischer Verlag, Frankfurt am Main

Ko je prihajala Bernardka, se je vzdignilo v množici navdušeno klicanje, ki je šlo od enega konca do drugega. Tako bi sprejeli samo cesarja po dobljeni bitki. Lurški orožniki pod vodstvom d'Anglaja, ki so spremljali deklico kot stražarji, so proti svoji polji postali nekakšna viteška telesna garda. Policijski komisar je v svojo sramoto prisiljen kot glasnik in dvorni maršal voditi norico, ki je zmešala celo Francijo, po poti k odru njene norosti. Pri tem je norica vi-deti tako neumna, da svoje slave niti ne uživa. Ali je že kdaj, kar svet stoji, dekle med štirinajstimi in petnajstimi leti na tak način obhajalo svoj slavni dan kakor ta? "O, ti blagoslovljena", kriče ljudje. "O, ti z milostjo napolnje-na". Mečejo se pred njo na tla, dotika-jo se njenih cokel, božajo njene roke in hlatajo po njenem obledeltem kapule-tu. Njen pogled je bil zaskrbljen, obraz skoraj jokav, če so jo preveč nadlego-vali. O, stroga Gospa, zakaj ne podari-te svoji varovanki vsaj koščka sladkega veselja, ki ga daje nečimernost?

Bernardkina srce je preveč polno stra-hu, da bi bilo v njem še kaj prostora za druge stvari. Ali bo ta četrtek zadnji dan? Ali gre danes blagoslov ljubezni že h koncu? Stoji v praznem prostoru. Obdaja jo samo njeno spremstvo. Okrog petdeset ljudi je, ki je dobilo dovoljenje od orožništva: družina, sosede, Do-

zous, Estrate, Clarens in še nekaj dru-gih. Bernardka že kleči. Gospa je tukaj. Na kolena! Kakor na neviden znak se vrže dvajsetisoč ljudi na kolena. Ob-tavljaje slede orožniki, drug za drugim. Stoji samo še policijski komisar, vodi-telj misterija, ki se ne počuti prav nič dobro. Bernardka pozdravlja, se smelja ter se prekriža z velikim križem. Tedaj se počasi spusti na kolena tudi Jaco-met, kar zbudi v množici zaničljiv smeh.

Nič se ni zgodilo na ta četrtek, kar bi moglo zadovoljiti velikansko pričako-vanje množice. Gospa je prav tako malo igralka, kakor Bernardka, da bi se dala izzvati pripravljenosti gledal-cev. Gospa se vedno umika velikim u-činkom. Ostaja pri običajnem obredu: pri zauživanju rastlin, pri umivanju, pri pitju, pri molitvi rožnega venca, pri pozdravih, pri smehljanju, strahu in olaj-sanju, pri prisluškovanju in šepetu. Čez pol ure je vse končano, ne da bi dvaj-set tisoč ljudi prišlo na svoj račun. Kljub temu navdušenje ni nič manjše kakor ob pričetu.

Bernardka se dvigne. Obraz ji sije od sreče. Mati, sestra, teti, Milletova, Bau-pova, Peyretova, Jeanne Abadie, Mag-dalena Hillot, vse silijo vanjo.

"Kaj je govorila s teboj...? Ali bo še prišla?... Je bilo to zadnjič...? Ali boš še naprej hodila k votlini...?"

Bernardka je vljudna kakor vedno.

"O da, prišla bo. Toda k votlini naj zdaj ne pridem več..."

"Nič več ne boš šla k votlini?"

"O ne, če bo prišla, bom šla spet k votlini."

"In kdaj bo spet prišla?"

"O, sporočila mi bo," reče Bernardka. Kakor daje za kratek čas odpotovala, in bo svojo vrnitev naznanila v pismu.

"In kako ti bo to sporočila?" vpraša Bernarda Casterot.

"Sama ne vem, teti."

Bernardkina blaženost je popolna. Ravno zavoljo tega dopusta, ki si ga je izbrala Gospa zase in zanjo, je prišel čez njo mir, ki je stopnjevanje prepol-nega veselja. Dva tedna sta izžrpala Bernardkine moči. Jasnno je, da ji je Gospa naklonila odmor, v katerem naj bi se zbrala in pospravila žetev tega dne-va. Dober je ta odmor, čuti Bernardka. Gospa ima delo drugod. Gotovo je za-voljo mnogih prikazovanj trudna. Ne ločitve, ki so drage tudi ljubecim, ker so oddih ljubezni.

Place Marcadale in ozke lurške ulice odmevajo od klicev dvajset tisoč lju-di. Grozi, da bodo pošla jedila in pija-če. Cazenave mora poslati v Tarbes to-tovorni voz, da pripelje več sodov vina in drugih stvari. Kavarnar Duran je prisil-jen, da kar s ceste sname pomožnega natakarja. Pred gostilnami v procesijah stoje lačni in žejni. Lurškim trgovcem, naprednim kakor zaostalim, je pričela massabielska Gospa upajati.

Na poti domov je spremstvo Bernard-ko vzelo na sredo, ker bi jo sicer ljube-zen bigorskih kmetov raztrgala na kosce. Vsak bi jo rad miloval. Le z naj-

večjo težavo se ji je posrečilo, da se je izmuznila v Cachot. Šele tam se je raz-kril največji dogodek dneva, na katerega Bernardka ni polagala nobene važ-nosti. Mati Nicolau je poizvedovala.

"Ali ti Gospa še vedno ni povedala svojega imena?"

Bernardka se takoj zamisli. Potlej pripoveduje:

"Nisem je vprašala na glas. Toda ču-tila je, da vprašujem. Potlej je nenado-ma nekoliko zardela, in spregovorila, da sem jo komaj slišala..."

"No? Povej! Kaj? Menda nisi poza-bila?"

"Ne, na poti domov sem besede veno-mer ponavljala, da sem se jih naučila na pamet. Rekla je..."

"Rekla je? Zakaj se obotavljaš?"

"Rekla je: Que soy l'immaculada Conceptioniu."

"Kako je rekla? Ponovi še enkrat..."

"Que soy l'immaculada Conceptioniu."

"L'immaculada Conceptioniu..." Z za-rečimi očmi Nicolauova odide. Novice pove Germani Raval, ki jo je dobila pri-likanju. Germana pusti perilo in prič-ne pripovedovati prijateljici Jožefi Ou-rousovi, ki je iztepalava preprege. Jože-fa Ourous je nesla novico Rozaliji, soba-rici gospe Baup, ki se je v trenutku, ko jo je Ourousova presenetila, sladkala v gospejni shrambi. Rozalija je vse po-vedala svoji gospodarici, Baupovi. Ta je tekla h gospe Milletovi, kjer je bilo skle-njeno, da je treba o tem takoj obvesti-ti gospoda Pomiana. Abbé Pomian se je po svoji dolžnosti odpravil k dekanu Peyramaleu.

*

"Moj oče in moj stari oče sta bila zdravnika in raziskovalca," pripoveduje Dominik Peyramale, sprehajaje se po udobni študijski sobici med tem ko se je abbé Pomian grel pri kaminu. Ura je nekaj čez peto in svetilke so prižgane. "Če se moram Bogu zahvaliti za mi-lost vere, tako se moram očetom zahva-li za kritični razum, ki sem ga pode-do-val. Kritični razum ni slab, moj dra-gi Pomian. To oba dobro veva."

"In do kakšnih zaključkov ste prišli, prečastiti?"

"Do nobenih, moj dragi. Deklica bo v nekaj minutah tu. Prosim, ostanite tako dolgo, dokler vam ne bom dal zname-nja. Potlej naju pustite sama."

Bernardka še vedno ni premagala strahu pred dekanom. Ko je stopila v študijsko sobo, so se ji ledenomrzle roke tresle, dasiravno prostor seveda ni ta-ko mrzel kakor sprejemnica. Toda kakor brž je gagedala oba duhovnika, se je u-strajšala in srce ji je pričelo biti hitreje.

"Pridi bliže, mon cher enfant," reče Peyramale kar da prijazno, čeprav je v začetku pogovora nekajkrat blisknila v njem stara, nepoznana jeza. "Pridi in sedi k ognju! Ali boš kaj jedla ali pila?"

"O ne, hvala, prečastiti!"

"Torej, kar udobno sedi. Tvoj kate-het in jaz ti imava staviti nekaj vpra-sanj. Ali boš odgovorila nanje po pra-vici?"

"O da, prečastiti!"

Peyramale porine stol tesno k Ber-nardki, ki trdo sedi ob kaminu. Opazu-je jo prav ob blizu kakor zdravnik pa-cienta.

(Nadaljevanje v prihodnji številki)